

Enquête NHG-congres 1988: 'Huisarts en Somatiek'

HANS VAN DER VOORT

De deelnemers die in grote getale (meer dan 800) naar Ede waren gekomen om het wetenschappelijk NHG-congres 1988 – 'Huisarts en Somatiek' – bij te wonen, hebben hun oordeel over het congres kunnen geven door het invullen van een korte enquête. Het overgrote deel van de deelnemers heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Omdat de aantallen niet-huisartsen erg klein waren, wordt in dit verslag geen onderscheid gemaakt naar categorieën. Waar dat nodig of illustratief is, worden specifieke uitspraken vermeld. In de meeste gevallen zijn de percentages 'goed'/'zeer goed' en 'slecht'/'zeer slecht' vermeld.

Drs J.P.M. van der Voort, directeur van het Nederlands Huisartsen Genootschap.

Opzet en inhoud

In hoeverre voldeed het congres aan de verwachtingen?

- 81 procent gaf te kennen dat het congres aan de verwachtingen had voldaan;
- 7 procent vond dat het congres beneden de verwachtingen was gebleven.

Beoordeling van de keuze van de onderwerpen

- 93 procent vond de onderwerpen relevant voor de praktijk;
 - 1 procent stond de keuze duidelijk niet aan.
- Verscheidene deelnemers vragen om een herhaling van het onderwerp somatiek, 'er hoeft niet altijd iets nieuws te worden geleerd, want uitgeleerd zijn we toch nooit'. De praktische, tastbare benadering werd met name genoemd en geprezen.

Wat vond men van de opzet van het congres?

- 78 procent was tevreden tot zeer tevreden met de opzet;
- 5 procent kon met de opzet niet bepaald weglipen.

Sommigen wilden wat minder pauzes en eerder beginnen, anderen waardeerden de afwisseling van lezingen en workshops. Verscheidene deelnemers gaven aan het te betreuren dat de workshops (onvermijdelijk) slechts een beperkt aantal deelnemers toelaten. Gesuggereerd wordt om populaire workshops een aantal malen parallel te laten draaien.

Hoe oordeelden de deelnemers over de inhoud van het congres?

- 78 procent vond de inhoud bruikbaar voor de praktijk;
- 4 procent was van mening voor de praktijk niet veel aan de inhoud te hebben.

Duidelijk méér deelnemers zeggen dat de onderwerpen relevant zijn voor de praktijk dan dat de inhoud dat was. Op weg van de vaststelling van de onderwerpen naar de invulling en presentatie ervan is dus enig verval opgetreden. Vaker werd opgemerkt dat het eigenlijk jammer is dat de workshops maar één keer, tijdens het congres, worden gegeven en werd een pleidooi gehouden voor het herhalen van de workshops in de periferie, zodat veel meer huisartsen van een en ander kunnen profiteren.

Binnen het NHG-bestuur en het NHG-bureau is al vaker gesproken over de wenselijkheid de nascholingsonderdelen van de congressen ook na het congres in het kader van de deskundigheidsbevordering te blijven gebruiken. Voor het congres van 1990 (Thuiszorg) wordt gestreefd naar het opzetten van nascholingsprogramma's die ook later nog toepasbaar zijn, terwijl het congres van dit jaar (Praktijkmanagement) zeker

produkten zal nalaten die in het 'deskundigheidsbevorderingscircuit' hun weg zullen vinden.

Presentatie

Wat vond met van de presentatie?

- 74 procent vond de presentatie verhelderend;
- 4 procent daarentegen vond de wijze van brengen juist niet verhelderend.

Een relatief groot percentage hield het veilige midden. Enkele presentaties worden met name in positieve of negatieve zin genoemd.

Het feit dat driekwart van de deelnemers zegt zeer tevreden te zijn over de presentaties, geeft aan dat er de laatste jaren veel verbeterd is. In verslagen van de congressen van een aantal jaren geleden vinden we veel kritiek op de sprekers, de dia's etc. Drie jaar geleden is de congrescommissie begonnen met een duidelijke screening en begeleiding van de sprekers. Een zestal weken vóór het congres worden *try outs* georganiseerd, waar de sprekers komen 'voorspelen', compleet met hun documentatiemateriaal. Vele sprekers zeggen deze oefenbijeenkomsten zeer te waarderen.

Als mede-screener/adviseur is mij al enkele malen opgevallen hoe groot het kwaliteitsverschil was tussen de voordracht tijdens de oefensessie en die tijdens het congres. Dat sommige voordrachten nog niet door iedereen gewaardeerd werden, geeft enerzijds aan dat een enkele oefening nog geen wonderen doet, en anderzijds misschien dat het niet bij elke aspirant-spreker even gemakkelijk is om kritiek te geven. De komende jaren zullen de oefenbijeenkomsten zeker worden voortgezet.

Effecten

Hebben de deelnemers ook wat geleerd tijdens het congres?

- 38 procent geeft aan veel geleerd te hebben;
- 41 procent meent het nodige te hebben opgestoken;
- 21 procent geeft aan niet veel geleerd te hebben.

Uit het ontbreken van kritische opmerkingen over het niet veel leren tijdens het congres mag worden afgeleid dat het opdoen van nieuwe dingen voor grote minderheid niet de belangrijkste reden is om naar het congres te komen.

Gaat men na het congres in enige zin 'anders handelen' in de praktijk?

- 44 procent ging naar huis met duidelijke plannen om zaken te veranderen;
- 27 procent had ook zulke plannen, maar wat aarzelender uitgesproken;
- 29 procent had of niets van zijn gading kunnen

ontdekken of is al zeer tevreden over het eigen handelen en ging zonder plannen rond 'anders handelen' naar huis.

Het percentage dat in elk geval van plan was bepaalde zaken anders te gaan aanpakken, is verheugend hoog. Niet duidelijk is uiteraard in hoeverre de routine van alledag de verwezenlijking van de plannen gefrustreerd heeft. Wellicht is het zinvol wanneer de deelnemers van tijd tot tijd de *reader* die werd uitgedeeld, nog eens opslaan, omdat een *frapper toujours* ook voor de veranderingen in het handelen in de praktijk effecten heeft.

Accommodatie

Wat vond met van de accommodatie en de voorzieningen?

- 31 procent was meer dan tevreden met de accommodatie en de voorzieningen;
- 26 procent vond dat het er mee door kon;
- niet minder dan 43 procent was ontevreden over een en ander.

Wanneer de randvoorwaarden van een congres ter sprake komen, worden de deelnemers in enquêtes altijd aangenaam uitvoerig en kritisch. Tegenwoordig worden verzuchtingen als zouden 'in ons soort kringen dergelijke broodjes niet acceptabel' zijn of dat 'het afgelopen congres niet als een culinair hoogtepunt in de herinnering zal blijven voortleven' (uit de de-Horst-periode) niet meer vernomen. Dat kan zijn omdat 'dat soort' thans rustend is, maar heeft wellicht ook te maken met de toegenomen kwaliteit van het gebodene.

Velen gaven aan dat de accommodatie voor het grote aantal deelnemers te klein was. Tijdens de pauzes en het borreluur stond men opeengepakt en was er geen doorkomen aan, is een veel gehoorde klacht. In 1986 in de RAI (Preventie) was de accommodatie duidelijk te groot, waardoor velen wat verloren rondliepen. In Ede was op zichzelf wel veel ruimte, maar het lukte steeds niet om het leeuwedeel van de menigte over die ruimte te verspreiden. Vreemd verschijnsel in Ede was bijvoorbeeld, dat de hal tijdens de middagborrel afgeladen was, terwijl na afloop in het restaurant op vrijwel alle tafeltjes onaangevoerde hapjes en glazen stonden.

Sommigen hekelden de organisatie vooraf, met name het betalingsverkeer en de bevestigingen van inschrijving, anderen de lunchuitgifte. En ten bewijze van het 'smaken verschillen' zijn er altijd weer de te matchen reacties die planning zo boeiend en moeilijk maken: 'graag meer concrete onderwerpen' en 'ga door met zulke concrete zaken', of 'de identiteit van de huisarts meer benadrukken' en 'er is zoveel nadruk op zelfrespect van het huisartsenvak dat het op zelfgenoegzaamheid begint te lijken'. Dat de

Goedheiligman heeft meegeholpen dat laatste een ietsje te voorkómen wisten velen te waarden.

Voor dit jaar zijn de nodige veranderingen en verbeteringen aangebracht.

Congres 1989: Praktijkmanagement

Een aantal deelnemers heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt onderwerpen voor de komende jaren naar voren te brengen. Zeker veertig onderwerpen zijn met name genoemd, maar slechts enkele daarvan werden door meer dan één deelnemer genoemd. Drie keer genoemd werden 'huisarts en gezin' en 'huisarts en psychiater', waarbij in beide gevallen niet duidelijk was of de huisarts als professioneel hulpverlener respectievelijk collega werd bedoeld, dan wel als de 'stakkerd die in het duister tast', zoals Sonneveld de meeste huisvaders in het gezin zag rondstappen.

Voor de komende drie congressen zijn de onderwerpen al vastgesteld; het zijn achtereenvolgens: 'Praktijkmanagement', 'De inhoud van de thuiszorg' en 'De continuïteit van zorg, zorg om de continuïteit'.

Velen spraken zich positief uit over het onderwerp van het congres van dit jaar, dat op vrijdag 1 december a.s. in Den Haag zal worden gehouden en gewijd zal zijn aan praktijkmanagement. Van de accommodatie zal waarschijnlijk niet gezegd kunnen worden dat deze te klein is: de grote zaal kan meer dan 2000 mensen bevatten. Er zijn weer lezingen, waarin het delegeren aan de assistente een belangrijke rol speelt, en workshops, ook nu weer voor beperkte aantallen deelnemers, maar in veel gevallen aanzienlijk groter dan in 1988. Daarnaast is er een uitgebreide expositie met demonstraties. Zo is in een zaal van 350 vierkante meter een modelpraktijk ingericht met volledig ingerichte spreekkamer, compleet met balie, wachtkamer en voorlichtingsmateriaal, kamer voor de assistente, opstelling van computer en telecommunicatie-apparatuur etc. Ook zijn er computerdemonstraties, worden de standaarden in beeld gebracht en komen er managementcursussen aan de orde.

Voor de commerciële expositie zullen allereerst bedrijven worden uitgenodigd die materiaal leveren voor de praktijkvoering, zoals instrumenten, meubilair en computers.

Voor dit congres, dat geopend zal worden door Staatssecretaris D.J.J. Dees en waarvoor ook alle meewerkende partners en dokters-assistenten worden uitgenodigd, worden zeer veel deelnemers verwacht. In mei zullen alle huisartsen een vooraankondiging ontvangen, terwijl in september de programmaboekjes en inschrijfformulieren verzonden zullen worden. ■

Standaarden: stand van zaken

De ontwikkeling en publikatie van NHG-standaarden begint een routine te worden. In dit nummer wordt de zesde Standaard gepubliceerd, zodat de planning van het eerste halfjaar is gehaald. Inmiddels hebben zo'n 400 huisartsen via een NHG-lidmaatschap het standaardenbeleid ondersteund, terwijl bijna 200 nieuwe abonnees zich van de toelevering van de NHG-standaarden hebben verzekerd.

De Standaarden krijgen bij publikatie ook de nodige publiciteit in de dagbladen. De NHG-staf beraadt zich op mogelijkheden om ook de patiënten veelvuldiger van nieuw beleid op de hoogte te stellen, bijvoorbeeld via patiëntenverenigingen, posters in de wachtkamer of voorlichtingsfolders.

Onderstaand volgt weer de stand van zaken:

Gepubliceerd

- Diabetes Mellitus type II (januari 1989);
- Orale Anticonceptie (februari 1989);
- De Verwijsbrief (maart 1989);
- (Dreigende) Miskraam (april 1989);
- Enkeldistorsie (mei-I 1989);
- Bereikbaarheid/Beschikbaarheid (mei-II 1989).

Gereed

Becommentarieerd

- Slaapstoornissen (september 1989);
- Urineweginfecties (oktober 1990).

In commentaarfase

In ontwikkeling

- Mammacarcinoom (november 1989);
- Cervixuitstrijkjes (januari 1990);
- Keelpijn (februari 1990);
- Schouderklachten (maart 1990);
- Medische Verslaggeving (april 1990);
- Vroegdiagnostiek (problematisch);
- Alcoholgebruik (mei 1990);
- Hartritme stoornissen (mei 1990);
- Otitis Media (juni 1990).

In voorbereiding

- Oogheelkundige Diagnostiek (september 1990);
- Perifeer Arterieel Vaatlijden (oktober 1990);
- IUD (november 1990).

Op de rol

- Steriliteit;
- Preventie;
- Verloskundige inbreng van de Huisarts;
- Acne;
- Huisartsen Laboratorium;
- Instrumentarium;
- Hypertensie;
- Hoofdpijn;
- Hyperventilatie;
- Enuresis;
- CARA.

Oproep 1**Deskundigengroepen**

Voor de volgende werkgroepen, die in het najaar gaan beginnen met het ontwikkelen van een NHG-standaard, vragen wij geïnteresseerde en ter zake deskundige huisartsen om hun medewerking:

- Perifeer Arterieel Vaatlijden;
- IUD.

Oproep 2**Becommentariëren van standaarden**

Alle NHG-standaarden worden aan minimaal 50 praktiserende huisartsen voorgelegd. Tevens worden deskundige referenten alsmede de NHG-commissies gevraagd hun oordeel te geven.

Daarnaast roepen wij huisartsen met speciale interesse voor een bepaalde standaard op zich aan te melden voor het becommentariëren van één van de volgende concept-standaarden:

- Keelpijn;
- Schouderklachten;
- Medische Verslaglegging.

Gaarne schriftelijk aanmelden bij mw. Bea Visser, huisarts/stafid, NHG-bureau, Postbus 14006, 3508 SB te Utrecht.

RECTIFICATIE

Huisarts en preventie Werkgroep Preventie. *Huisarts Wet 1989; 32(4): 155-6.*
In de noot bij deze bijdrage is ten onrechte niet vermeld dat dr. J.W. van Ree ook deel uitmaakt van de Werkgroep Preventie.

Mededelingen voor de Agenda in nummer 8 (juli) moeten op uiterlijk 22 juni 1989 in het bezit zijn van het redactiesecretariaat.

Juni

■ **Vernieuwen in de gezondheidszorg: de bijdragen van onderzoek aan substitutie en samenhang (Ede, 8 juni).** Symposium Interacademiale Werkgroep Ziekenhuiswetenschappen. Inlichtingen: Nationale Ziekenhuisraad, Dienst Opleidingen en Congressen, telefoon 030-739 290.

■ **Beroep in beweging (Den Haag, 13-16 juni).** Internationaal jubileumcongres Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie. Inlichtingen: Congres Commissie, Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie, Postbus 248, 3800 AE Amersfoort; telefoon 033-622 400.

■ **De geautomatiseerde huisarts in het Dekkertijdperk (Ede, 15 juni).** Symposium Landelijke Huisartsen Vereniging. Inlichtingen: LHV, mw. Bekendam-Pardoel, telefoon 030-813 713.

■ **Incest, knelpunten in beleid (Rotterdam, 20 juni).** Congres Erasmus Universiteit Rotterdam. Inlichtingen: Studium Generale EUR, mw. A. Lukas of mw. B. Kester, telefoon 010-4081 144.

■ **Sexual child abuse (Groningen, 21-23 juni).** Inlichtingen: Congres Secretariaat, Postbus 841, 9700 AV Groningen; telefoon 050-139 313.

■ **Research for Healthy Cities (Den Haag, 21-23 juni).** Zie Berichten, september 1988.

■ **Zorg op één lijn (Den Haag, 22 juni).** Symposium over de verschuiving van zorgverlening voor patiënten met kanker van de tweede naar de eerste lijn. Inlichtingen: Integraal Kankercentrum West, Schipholweg 5a, 2316 XB Leiden; telefoon 071-259 759.

Augustus

■ **Zomercursus Epidemiologie (Rotterdam, 21 augustus t/m 8 september).** PAOG Rotterdam.⁶

September

■ **Extremiteiten-onderzoek (Eindhoven, 6-10 september).** Cursus Stichting Manuele Geneeskunde. Inlichtingen bij de Stichting, telefoon 040-116380, toestel 19.

■ **40e SIMG-congres (Klagenfurt, 11-16 september).** Inlichtingen: NHG-bureau, telefoon 030-516 741.

■ **Chirurgie (Rotterdam, 14-15 september).** Commissie voor de Artsencursus Rotterdam.⁹

■ **Beweging voor patiënten (Papendal, 15 september).** Seminar Stichting Arts en Beweging, Postbus 85968, 2508 CR 's-Gravenhage; telefoon 070-617 441.

■ **Kleine chirurgie (Amsterdam, 19 september, 18.00-22.00 uur).** PAOG Amsterdam.⁴

■ **Gezinstherapie in de praktijk (Amersfoort, 21-23 september).** Studiedagen Kempler Insti-

tuut Nederland. Inlichtingen: Hans Bach, Tolhuis 7437, 6537 RR Nijmegen; telefoon 080-445 797 (18.30-20.00 uur).

Oktober

■ **Syntactische, semantische en pragmatische aspecten van (medische) informatie (Rotterdam, 6 oktober).** PAOG Rotterdam.⁶

■ **Chirurgie (Rotterdam, 12-13 oktober).** Commissie voor de Artsencursus Rotterdam.⁹

■ **Kennismaking medische informatica (Rotterdam, 12 en 13 oktober).** PAOG Rotterdam.⁶

■ **Health care in Europe after 1992 (Rotterdam, 16-18 oktober).** Inlichtingen: Congres Bureau Erasmus Universiteit Rotterdam, telefoon 010-408 1098, fax 010-452 0204.

■ **Wondbehandeling (Utrecht, 17-18 oktober).** Congres Nederlandse Vereniging voor Deskundigen in Wondbehandeling. Inlichtingen: WCS, Postbus 259, 2300 AG Leiden; telefoon 01718-1617/26213.

■ **Acute psychiatrie - Crisisinterventie (Amsterdam, 23 oktober, 18.00-22.00 uur).** Amsterdam PAOG.⁴

November

■ **Sexually transmitted diseases: viral infections as cause of STD (Amsterdam, 17-18 november).** Congres Nederlandse Vereniging voor de Studie van Sexueel Overdraagbare Aandoeningen. Inlichtingen: Hoboken Congres Organisatie, Erasmus Universiteit Rotterdam, Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam; telefoon 010-408 7880.

■ **Epidemiologie II (w.o. besliskunde) (Amsterdam, 21 november, 18.00-22.00 uur).** PAOG Amsterdam.⁴

December

■ **Praktijk in uitvoering (Den Haag, 1 december).** NHG-congres.

■ **Rationeel gebruik van antimicrobiële middelen (Amsterdam, 12 december, 18.00-22.00 uur).** PAOG Amsterdam.⁴

■ **Wervelkolom-onderzoek (Eindhoven, 13-17 december).** Cursus Stichting Manuele Geneeskunde. Inlichtingen bij de Stichting, telefoon 040-116380, toestel 19.

■ betekent: eerste vermelding.

⁴ Inlichtingen: Bureau PAOG Amsterdam, Tafelbergweg 25, 1105 BC Amsterdam; telefoon 020-566 4801/3.

⁶ Inlichtingen: PAOG Erasmus Universiteit Rotterdam, Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam; telefoon 010-4087 880/1.

⁹ Inlichtingen: Commissie voor de Artsencursus, 's Landswerf 219, 3063 GG Rotterdam; telefoon 010-411 6614.